

Marsalkan ”päiväkäskey” Kaatuneiden Omaisten Liiton 70- vuotisjuhlassa

17.5.2015 Helsingin Yliopiston juhlasalissa

Herra Tasavallan Presidentti ja Rouva Jenni Haukio, Kunnioitettavat sotiemme veteraanit, lottani ja sotilaani, ja erityisesti Te, arvoiset sankarivainajien omaiset, sotelesket ja -orvot!

On kulunut 70 vuotta siitä kun liittonne perustettiin. On kulunut 70 vuotta siitä kun aseet Euroopassa vaikenivat ja monivuotinen, miljoonia uhreja vaatinut sota oli päättynyt. Euroopan kansat, mukana myös pienen Isänmaamme väestö, seisoivat ihmeissään sodan runtelemien kotikontujensa keskellä.

Meidän oma sotamme oli päättynyt jo lähes vuotta aiemmin, syksyllä 1944. Tosin taistelutoimet pohjoista Suomea puolustaneita saksalaisia vastaan jatkuivat aina huhtikuun 27. päivään saakka - tuon taistelun aloittamisen vaati meiltä syyskuussa 1944 entisen vihollisemme Neuvosto-Venäjän kanssa allekirjoitettu välirauhan sopimus.

Vuosikausia kestänyt sota, käytännöllisesti katsoen syksystä 1939 – kevääseen 1945, vaati Isänmaaltamme suunnattomia ponnistuksia, vaati tuhansiin nousseita uhreja, sotateita, jotka menettivät henkensä maataan puolustaessaan. Heitä suremaan jäi suuri joukko leskiä ja orpoja, joiden rivit päivä päivältä harvenevat, kuten sodan veteraanienkin.

Vielä teitä, sodan kauhut ja vaikeudet kokeneita on kuitenkin jäljellä, vielä meitä sodan pitkät varjot mukanaamme kantavia on täällä yhä. Tämä päivä, tämä salin täyteinen juhlaväki on siitä todisteena.

Teidän sodan leskien, sotaorpojen mielissä säilyy yhä vahvana se tunne, jonka tunsitte jo sodan aikana ja varsinkin sen jälkeisenä, alkaneena rauhan aikana, tunne, ikävä ja kaipuu, joka kouristi sydänalaa, seistessänne sankarihaudoilla isienne ja puolisoittenne hautapaasien äärellä, viedessänne sinne kynttilöitä talvisin tai kesän kukkia Puolustusvoiman Lippujuhlan päivänä. Monen sotaorvon huulilla oli pitkään ihmettelevä kysymys: ”Miksi isä ei tule kotiin?”

Vähitellen tuosta surusta päästiin kuitenkin pois, sitä unohtamatta. Alettiin paikkailla niitä haavoja, joita sota oli tuottanut niin fyysisesti kuin henkisesti.

Jatkosodan päättymispäiväkäskeykseni sanoin:

”Tietoisina siitä, että olette täyttäneet velvollisuutenne, palaatte Te vähitellen kotinne rauhan työsarolle. Olen vakuuttunut, että tartutte näihin toimiinne samalla tarmolla, antaumuksella ja itsekurilla, jonka olen oppinut Teissä tuntemaan sotapoluillanne ja jota Teissä aina olen ihailut.

Vakaa pyrkimyksemme olkoon rauhan toimin kohottaa maamme uuteen koko kansamme kohdistuvaan kukoistukseen vilpittömissä ja ystävällisissä suhteissa kaikkiin naapurimaihimme.”

Hyvät sodan kokeneen sukupolven edustajat, veteraanit, sodan lesket ja orvot!

Isänmaa on Teille kiitollinen, ei ainoastaan uhrista, jonka olette Suomellemme antaneet, ja osastanne, jonka olette nurkumatta kantaneet, vaan myös siitä työstä, jonka olette rauhan tultua Isänmaan hyväksi tehneet. Teidän sukupolvenne on rakentanut meille sen hyvinvoivan Suomen, jonka maine maailmalla yhä lisääntyy ja kasvaa.

Pohjolan pieni kansa on Teidän elinaikananne osoittanut, että sen vähäisessä ruumiissa elää vahva henki, joka suuretkin vaikeudet voittaen tarjoaa maailmalle mallin, jota muut voivat seurata.

Meidän valtiomuotomme, meidän demokratiamme, on osoittanut kestävyytensä ja joustavuutensa yhä vieläkin rikkonaisessa maailmassa. Yhä vielä elää se henki, jonka pieni kansamme on ankarina aikoina omaksunut ” Kaveria ei jätetä.”! Tuon iskulauseeksi muodostuneen talvisodan opin on suuri osa kansastamme omaksunut tämänkin päivän tunnuslauseekseen.

On opittu ja haluttu oppia pitämään huoli niistä, joiden taakka on ollut ja on raskain ja joiden elämä ei aina ole ollut eikä ole helppoa.

Sotiemme veteraaneille on vihdoin viimein, heidän elämän iltansa lähestyessä, annettu se kunnioitus, sosiaalinen arvostus ja huolenpito, jonka he olisivat ansainneet jo vuosikymmeniä ennen. Nyt olisi jo aika antaa samankaltainen arvostus ja tuki myös sankarivainajiemme omaisille, leskille ja orvoille, Teille arvoisat juhlihan liiton jäsenet.

Suurin osa teistä Sotaorvot, jotka olette sodan pitkää varjoa mukanne kantaneet, olette jo saavuttaneet niin korkean iän, että ette enää ole työelämässä hyvinvointiamme edelleen rakentamassa, vaan olette jo nauttimassa eläkeläisen vapaista vuosista.

Mutta onko tuo eläkeläisen osa kaikille sen arvoinen, että siitä voi nauttia ilman huolta huomisesta ja kokea turvattu vanhuus? Monet ovat elämän kovissa taisteluissa menettäneet terveytensä, monien kohdalla on jääminen pois työelämästä jäämistä pois myös siitä sosiaalisesta turvaverkostosta, jonka työyhteisö parhaimmillaan tarjoaa. Tässä hetkessä on Kaatuneiden Omaisten Liitolla entistäkin tärkeämpi tehtävä yhteenkuuluvuuden, yhteisyyden, kaverista huolehtimisen vaalimisessa.

On aika kääntää huomio tuohon ikäluokkaan, joka on kaikkialla ja kaikesta maksanut kalliin hinnan siitä, että elämme edelleenkin hyvinvoivassa Suomessa. On aika yhteiskunnan maksaa velkansa Teille Sotaorvot! On aika kuunnella teidän tarinoitanne, tutustua teidän historiaanne, historiaan, josta kuvastuu uusille sukupolville se tieto isänmaanrakkaudesta ja uhrimielestä, joiden avulla ja kautta me voimme tänään nauttia kauniista ja hyvinvoivasta Isänmaastamme, Suomesta.

Te kunniakansalaiset! Sotiemme veteraanit, lotat ja sotilaat, jaksakaa vielä olla leskien ja orpojen tukena kertomassa nuorisollemme miksi tätä maata on kannattanut ja yhä edelleen kannattaa puolustaa. Älkää vaietko, vaan tehkää kuten laulussa sanotaan: ”Kertokaa lapsenlapsille laulain, himmetä ei muisto koskaan saa.”

Sota-aikojen muistojen vaaliminen, sodan uhrien kunnioittaminen, ei suinkaan ole sodan ihannointia tai ylitiöisänmaallista kiihkoilua. Kukaan sotaan osallistunut, sen kauheudet ja vaikeudet kokenut ei muistoistaan ja kokemuksistaan kertoessaan halua sota. He, jos ketkään tietävät mitä kauheuksia sota tuo tullessaan, ja jokainen heistä toivoo rauhan säilyvän maailmassa. Mutta he tietävät myös, että paras tae rauhan säilymiselle rajoillamme ovat riittävästi varustetut ja hyvin koulutetut Puolustusvoimat.

Kun minä 73 vuotta sitten laskin seppeleen päämajakaupunki Mikkelin sankarihaudoilla 16.5. -42 totesin:

” Kaksikymmentäviisi vuotta sitten päättynyt ensimmäinen vapaussotamme vaati jo kansaltamme raskaita uhreja kummallakin taistelupuolella.

Yhteisestä verestä versoi yhteisten koetusten kautta kansamme eheytyminen, ankaran talvisotamme yksimielisyyden voima ja nykyisen pitkäaikaisen kamppailumme järkkymätön rintama. Isänmaan vapauden ja tulevaisuuden puolesta kaatuneiden aseveljien muisto velvoittaa meitä jatkuviin ponnistuksiin. Heidän tekonsa ja uhrinsa elää ja kirkastaa meille tien lopulliseen voittoon.

Lasken tämän seppeleen puolustusvoimiemme kunnianosoituksena ensimmäisen vapaussotamme voitollisen armeijan sankarien hautakummulle. Liitän siihen vakaumuksensa puolesta silloin vastakkaisella puolella henkensä uhranneiden Suomen miesten muiston. Sisällytän siihen hartain mielin ja syvän liikutuksen tuntein uljaan talvisotamme ja nykyisen sitkeän vapaustaistelumme vaatimien sankariuhrien kuolemattoman kunnian.”

Toivotan juhlivalle **Kaatuneitten Omaisten Liitolle** jatkuvaa menestystä toiminnassaan sotien uhrien muiston vaalimisessa ja Teille jokaiselle läsnäolijalle kaunista kevättä ja kesää sekä Onnea ja Menestystä töissänne ja toimissanne Isänmaamme onneksi ja menestykseksi!

Kaikkein Korkein Isänmaata suojelkoon!

* * *

Timo Närhinsalo